

Sygn. akt VI Ka 679/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2012r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Klara Łukaszewska

Protokolant Jolanta Kopeć

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2012r.

sprawy **A. Ł.**

obwinionego z art. 57 § 1 kks

z powodu apelacji, wniesionej przez oskarżyciela publicznego Urząd (...) w L.

od wyroku Sądu Rejonowego w Lubaniu

z dnia 27 września 2012r. sygn. akt II W 627/12

uchyla zaskarżony wyrok wobec obwinionego A. Ł. i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Lubaniu do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

A. Ł. został obwiniony o to, że:

I. prowadząc działalność gospodarczą w zakresie handlu pod nazwą (...) z siedzibą w L. przy ul. (...), będąc podatnikiem podatku od towarów i usług, wbrew obowiązкови określönemu w art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 11.03.2004r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.), uparczywie nie wpłaca na rachunek Urzędu (...) w L. w ustawowym terminie tj. od 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatku, zobowiązania z tytułu podatku VAT za miesiące:

- (...) w kwocie 494,00 złotych, bark wpłaty,

- (...) w kwocie 267,00 złotych, bark wpłaty,

RAZEM: 761,00 złotych

tj. za wykroczenie skarbowe z art. 57 § 1 kks,

II. prowadząc działalność gospodarczą w Spółce (...) z H. S. – Sklep (...) w L. przy ul. (...), działając w imieniu wymienionego podatnika podatku od towarów i usług, wbrew obowiązкови określönemu w art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 11.03.2004r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.), uparczywie nie wpłaca na rachunek Urzędu (...) w L. w ustawowym terminie tj. do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy, zobowiązania z tytułu podatku VAT za miesiące:

- (...). w kwocie 829 złotych, brak wpłaty,

- (...) w kwocie 440,00 złotych, brak wpłaty,

RAZEM: 1.269,00 złotych

tj. za wykroczenie skarbowe z art. 57 § 1 kks.

Sąd Rejonowy w Lubaniu wyrokiem z dnia 27 września 2012r. w sprawie sygn. akt II W 627/12 uniewinnił oskarżonego A. Ł. od popełniania zarzucanych mu czynów opisanych w części wstępnej wyroku i na podstawie art. 632 pkt 2 kpk kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł oskarżyciel publiczny Urząd (...) w L..

Na podstawie art. 444 kpk i art. 425 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks zarzucił obrazę przepisów prawa materialnego, poprzez uznanie, iż obwiniony nie popełnił czynu określonego w art. 57 § 1 kks, gdyż działanie obwinionego nie przyjęło formy uporczywości w zarzucanym okresie.

W oparciu o powyższe skarżący domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja co do istoty była zasadna, choć wyrok podlegał uchyleniu także z innych przyczyn.

Ustalenia faktyczne, które zostały wskazane w pisemnych motywach jako podstawa zaskarżonego rozstrzygnięcia były niewystarczające do rozstrzygnięcia w przedmiocie winy, bądź niewinności obwinionego.

Poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia ograniczają się jedynie do przytoczenia okoliczności, iż A. Ł. prowadził dwa rodzaje działalności gospodarczej i w miesiącach listopadzie oraz w grudniu 2011 r. w ustawowym terminie nie dokonał wpłaty należnego i pobranego podatku od towarów i usług w ramach obydwu działalności gospodarczych na łączne kwoty 761 zł oraz 1269 zł, zaś poza wskazanym okresem regulował należności podatkowe w terminie. Prawdopodobne rozstrzygnięcie wymagało natomiast szczegółowego ustalenia m.in. istnienia uporczywości w zachowaniu obwinionego nie tylko co do zaniechania wpłaty podatku w terminie i powtarzalności tego zachowania, ale również elementu subiektywnego, tj. czy po stronie sprawcy istniał negatywny stosunek do realizacji obowiązku zapłaty podatku w terminie i ustalenia obiektywnych możliwości jego spełnienia, a także ustalenia czy powody, dla których obwiniony nie dokonał wpłaty były czy też nie od niego zależne oraz czy racjonalnie gospodarując mógł uniknąć niezapłacenia podatku w terminie, a także czy brak środków na zapłatę podatku był przez niego zawiniony.

Podkreślenia wymaga, iż w przypadku wykroczenia skarbowego z art. 57 § 1 k.k.s. czynność sprawcza polega na niewpłaceniu podatku w terminie. Słusznie przy tym Sąd I instancji wskazuje, że prawnokarnie relewantne jest jednak nie każde zachowanie mające kwalifikację niewpłacenia, ale tylko takie, które posiada kwalifikację uporczywego. Wykroczenie to przynależy do grupy czynów zabronionych wymagających powtarzalności, którego penalizacja wchodzi w grę dopiero wówczas, gdy powtarza się ono wielokrotnie (A. Spotowski, Pomijalny (pozorny) zbieg przepisów ustawy..., s. 32-33; czasem twierdzi się, że jest to wykroczenie trwałe, jednak określenie to jest o tyle mylące, że dla czynów zabronionych trwałych wymagane jest utrzymywanie pewnej sytuacji przez określony czas - jak np. przy czynach z art. 60 § 1, art. 61 § 1 i 3 k.k.s.). Właściwy ogląd natomiast znamienia uporczywości, tego najbardziej „zapalnego” punktu interpretacyjnego przy analizowanym czynie zabronionym, opiera się na założeniu, że obejmuje ono wyłącznie sekwencyjne zachowania polegające na niezapłaceniu podatku. Jednorazowe zaniechanie zapłaty podatku nie stanowi o uporczywości (odmiennie natomiast T. Grzegorzczak, Kodeks karny skarbowy..., 2006, s. 328; L. Wilk (w:) L. Wilk, J. Zagrodnik, Kodeks karny skarbowy..., s. 273-274; A. Błachnio, K. Rola-Stężycka, Uporczywe niewpłacenie podatku..., s. 66). Pomocne są tu jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy ustalenia ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego poczynione w odniesieniu do przestępstwa niealimentacji z art. 209 § 1 k.k., które - podobnie jak wykroczenie skarbowe z art. 57 § 1 k.k.s. - polega na uporczywości (w uchyleniu się od wykonania obowiązku alimentacyjnego). Otóż na gruncie tego przestępstwa przyjmuje się, że uporczywość wchodzi w rachubę wówczas, gdy stan uchylania się (resp. niewpłacania) trwa dłuższy czas, np. na wstrzymywaniu się z zapłatą przez co

najmniej 3 miesiące lub płaceni nieregularnym lub w kwotach znacznie niższych od należnych - por. uchwała SN z dnia 9 czerwca 1976 r., VI KZP 13/75, OSNKW 1976, nr 7-8, poz. 86; A. Marek, Kodeks karny..., s. 397-398). Nie widać przy tym przeszkód dla przyjmowania analogicznego rozumienia obiektywnego komponentu uporczywości również w prawie karnym skarbowym (element powtarzalności zachowań jako komponentu uporczywości wyraźnie akcentuje SN w postanowieniu z dnia 3 października 2008 r., III KK 176/08, BPK 2009, nr 3, s. 60-64: "uwzględniając językowe brzmienie przepisu art. 57 § 1 k.k.s. naganność czynu wiąże ustawodawca wyłącznie z faktem naruszenia obowiązku terminowego dokonania wpłaty (...) a karalność - z uporczywością wynikającą z powtarzalności takiego zaniechania"). Na tym jednak charakterystyka uporczywości nie wyczerpuje się, łatwo bowiem zauważyć, że poza kilkakrotnym (a więc i dwukrotnym) zaniechaniem zapłaty podatku rzeczono znamię wyraża również negatywny stosunek sprawcy do realizacji obowiązku zapłaty podatku w terminie (element subiektywny). (por. „Kodeks karny skarbowy. Komentarz” Kardas P., Łabuda G., Razowski T., Lex 2012 Komentarz do art. 57 k.k.s.). Na gruncie prawa karnego powszechnego przy podobnym pojęciu występującym np. przy karalnej niealimentacji (art. 209 k.k.) przyjmuje się bowiem, że uporczywość oznacza powtarzające się uchylanie, zabarwione przy tym ujemnie z powodu złej woli sprawcy, zakłada więc wielokrotność zaniechania i to w sytuacji gdy mimo że ma on obiektywnie możliwość wykonania obowiązku, nie dopełnia go, ignorując swój obowiązek (zob. np. M. Szewczyk (w:) Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz, t. II, Komentarz do art. 117-277 k.k., red. A. Zoll, Kraków 2006, s. 738-739; R. Góral, Kodeks karny. Praktyczny komentarz wraz z przepisami wprowadzającymi oraz indeksem rzeczowym, Warszawa 1998, s. 282 oraz postanowienie SN z dnia 18 lipca 1996 r., I KZP 15/96, Prok. i Pr. 1996, nr 10, poz. 7, czy wyrok SN z dnia 27 lutego 1996 r., II KRN 200/95, Prok. i Pr. 1996, nr 10, poz. 8).

Sąd I instancji nie odniósł się do powyższych kwestii i niedostatecznie wyjaśnił podstawę prawną wyroku. Podkreślić bowiem należy, że ustalenia zawarte w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie są wystarczające do rzetelnego wyjaśnienia tejże podstawy prawnej. Nie mogą bowiem stanowić podstawy ustalenia czy dwukrotne niewpłacenie podatku od towarów i usług, w ramach dwóch prowadzonych działalności gospodarczych przez A. Ł. miało charakter uporczywy w rozumieniu art. 57 § 1 k.k.s., tj. czy nacechowane było złą wolą i przez niego zawinione. Skoro ustalenia w tym zakresie nie zostały poczynione, to zapadły wyrok uniewinniający wobec obwinionego jest co najmniej przedwczesny.

Brak wyjaśnienia i omówienia powyższych kwestii przesądza o wadliwości zaskarżonego wyroku. Na tle bowiem ustaleń faktycznych przyjętych przez Sąd I instancji nie jest możliwym dokonanie oceny zasadności i prawidłowości wydanego rozstrzygnięcia, a rozważania zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie wyjaśniają należycie rozumowania Sądu, które doprowadziło do powzięcia zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Stąd w oparciu o art. 437 § 1 k.p.k. należało orzec jak w rozstrzygnięciu.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy przeprowadzi postępowanie dowodowe w całości bacząc, aby zostały wyjaśnione wszystkie okoliczności niezbędne dla prawidłowego rozstrzygnięcia, o których mowa była wyżej. Koniecznym jest tym samym ustalenie przyczyn nieuiszczenia podatku w terminie przez obwinionego, a przede wszystkim ocena poprzez pryzmat wszystkich zgromadzonych w sprawie dowodów, stosownie do art. 7 k.p.k. elementu subiektywnego po stronie A. Ł., a zatem jak już wskazano: czy po stronie sprawcy istniał negatywny stosunek do realizacji obowiązku zapłaty podatku w terminie, ustalenia obiektywnych możliwości jego spełnienia oraz ustalenia czy powody, dla których obwiniony nie dokonał wpłaty były od niego niezależne oraz czy racjonalnie gospodarując mógł uniknąć niezapłacenia podatku w terminie i czy brak środków na zapłatę podatku był przez niego zawiniony. Dopiero wyjaśnienie tych wszystkich okoliczności pozwoli przeprowadzić należyłą ocenę odpowiedzialności obwinionego i doprowadzi do prawidłowego rozstrzygnięcia w przedmiocie jego winy bądź niewinności, przy uwzględnieniu także treści jego wyjaśnień.

Wyk. J.K.